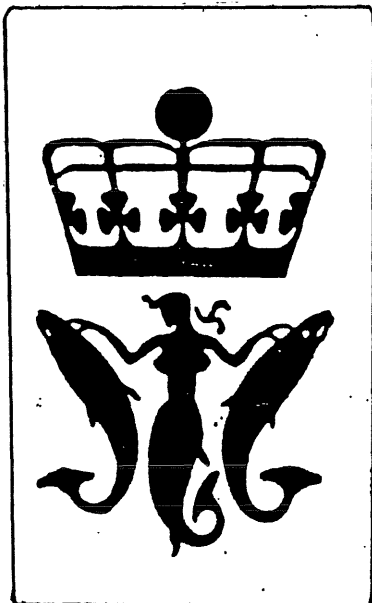

058

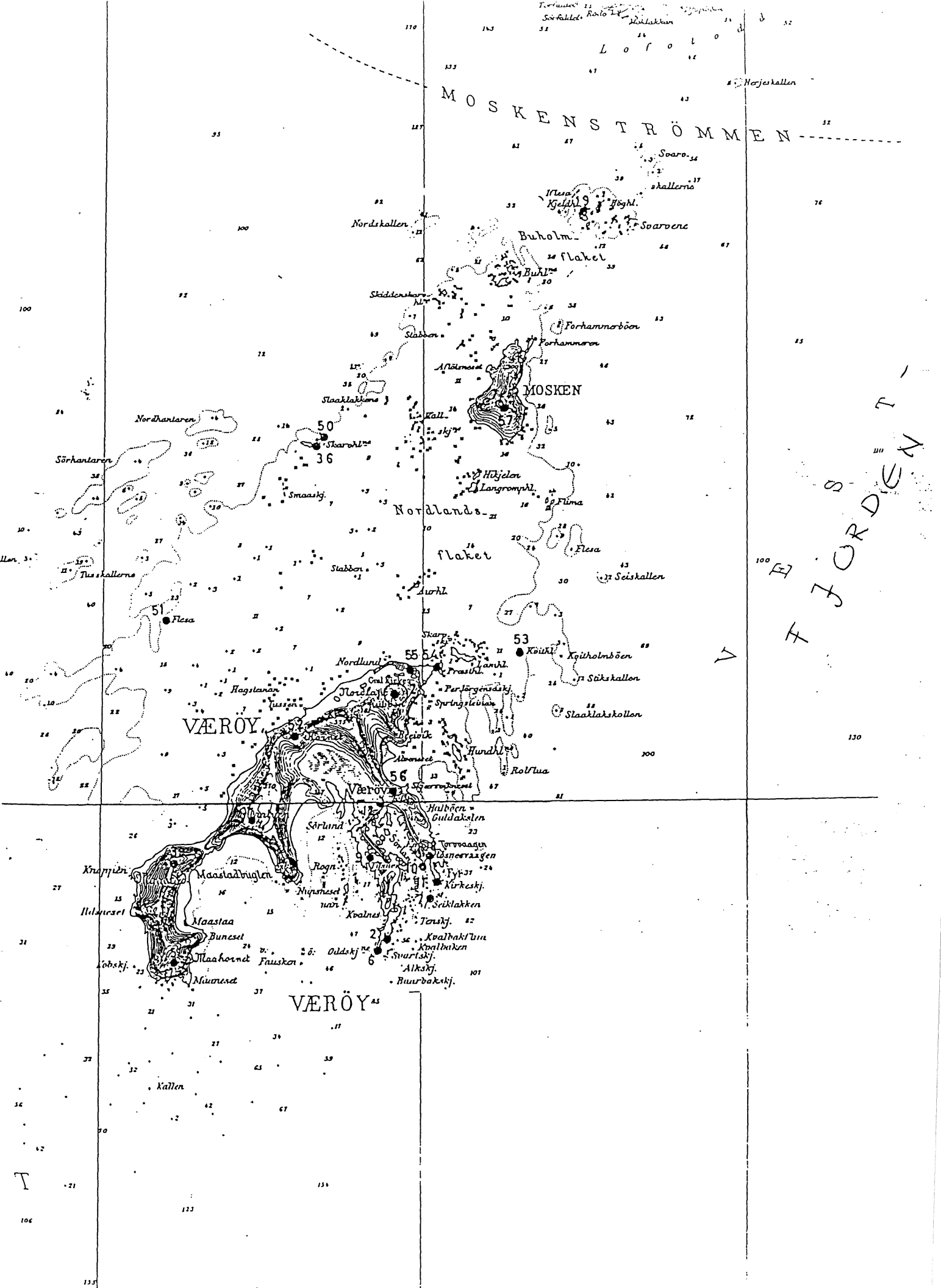
FISKERIDIREKTORATET
BIBLIOTEKET

23 SEPT. 1993

ÅRSMELDING 1989/1990

FISKERIRETTLEDEREN
I VÆRØY

MOSKENSTRÖMMEN

MOSKEN

VÆROY

VÆROY

FJORDEN

T

INNHALDSFORTEGNELSE.

	Side
Kort om Værøy	2
Sammendrag	3
Sysselsetting	4
Fiskeflåten	5
Foredlingsleddet	7
Råstoffsituasjonen	7
Værøy lineegnesentral	8
Fiskeoppdrett	9
Låne- of finansieringskilder	10
Tiltaksplaner	11

KORT OM VÆRØY

Værøy er den nest ytterste av Lofotkommunene.

Kommunens landareale er på ca. 18 km². Værøy er dominert av en lang fjellrygg som strekker seg i hele øyas lengde fra sørvest mot nordøst. Høyeste punkt er Nordlandsnupen, 456 m.o.h.

Ved utgangen av 1990 var det 873 innbygger på øya. Dette er en nedgang på 45 personer i toårsperioden. Den negative utviklingen skyldes i første rekke flytteunderskudd. Ca. 90% av befolkningen bor på Sørland. De øvrige bor i Breivika og på Nordland.

Kommuneadministrasjon, skole, butikker etc. er lagt til Sørland.

Fiske er viktigste næringsvei. Havn for større fiskefartøyer i Sørlandsvågen og i Røstnesvågen. Det er også en havn for mindre fartøy på Nordland ved Hammarn. Samtlige fiskemottak er lokalisert til Sørland.

Kommunikasjonene har vært gode, med daglig båt og flyforbindelse til Bodø inntil en tragisk flyulykke påsken 1990 førte til at flyplassen ble stengt.

SAMMENDRAG.

Fiskerinæringen utgjorde i 1990 ca. 45 % av sysselsettingen i kommunen. Dette er en nedgang fra ca. 60 % i 1980. Det har samtidig vært en økt sysselsetting i vare, hotell og restaurantnæringen og i offentlig og privat trenesteyting.

Antall fiskere har vært svakt synkende de siste 10 år, mens gjennomsnittsalderen er svakt stigende. Det er 125 fiskere på blad B og 19 på blad A.

Når det gjelder årsverk i fiskeindustrien er nedgangen dramatisk. Dette skyldes i første rekke to større konkurser i 1988/89. Medregnet i ant. sysselsatte er også sesongarbeid med lakseslakting fra de to oppdrettsanleggene.

Flåtestrukturen er relativt uendret gjennom hele 80-tallet. Flåten består av 70 fartøy, hvorav hele 88 % er under 15 meter. 9 fartøy er mellom 15 og 25 m.

4 fartøy over 20 m driver seinotfiske på Finnmark i tillegg til Lofotfisket. En del fartøy mellom 10 og 20 m driver hysefiske på Finnmark. Størstedelen av flåten driver m.a.o. "hjemmefiske", og er dermed spesielt avhengig av torskefisket.

Det har vært en dramatisk nedgang i ilandført kvantum fra 8444 tonn i 1980 til 3000 tonn i 1990. Dette skyldesi stor grad nedgang i leveringer fra fremmedflåten. Leveringene er for det meste gjort av den hjemmehørende flåten.

SYSSELSETTINGEN I FISKERINÆRINGEN.

Fiskermanntallet.

Gjelder kun for personer som er hjemmehørende i kommunen. Nedenforstående tabell gjelder antall manntallsførte fiskere pr. 31.12. i meldingsåret, altså etter at manntallet er ajourført (hovedlisten).

Tab.1.1. Registrerte fiskere, manntallstilknytning og gjennomsnittsalder for meldingsårene.

År	Blad A	Blad B	Totalt	gj.sn.ald. blad A	gj.sn.ald. blad B
1980		171	171		41,6 år
1984	19	131	150	51,0 år	40,2 år
1985	10	136	149	55,6 år	40,7 år
1986	8	133	141	67,9 år	42,4 år
1987	16	118	134	70,3 år	41,9 år
1988	18	126	144	68,9 år	39,8 år
1989	18	140	158	68,9 år	40,1 år
1990	19	125	144	67,4 år	42,3 år

Som det går fram av tabellen har gjennomsnittsalderen på blad B vært stigende de siste årene.

Syssselsetting i foredlingsleddet.

Tab.1.2.Syssselsetting i foredlingsleddet i fra 1982 - 1990

År	Helårsansatte			sesongansatte			Ant. årsverk Tot
	Menn	Kvinner	Tot	Menn	Kvinner	Tot	
1982							106
1985	38	17	55	201	124	325	68
1986	45	12	57	40	99	131	70
1987	46	14	60	165	80	245	90
1988	44	15	59	181	86	267	94,5
1989	22	8	30	119	51	181	44
1990	24	9	33	153	61	214	46

Antall årsverk er beregnet ut fra de oppgitte lønnsutbetalingene fra bedriftene.

Den dramatiske nedgangen i antall ansatte i fiskeindustrien skyldes i stor grad konkurs ved det største fiskemottaket i begynnelsen av 1989. Et annet gikk konkurs i slutten av 1988. Det er nå 9 kjøpere på Værøy, hvorav 5 av litt størrelse. To sjølprodusenter er med i oversikten over antall ansatte i fiskeindustrien.

FISKEFLÅTEN.

Merkeregisteret.

Tab.2.1.Merkeregisterstatistikk for 1989/90

Lengde i m.	Status 1.1.89	Avgang	Tilgang	Status 31.12.90	Endring 1989/90
0,0 - 4,9	0	0	0	0	
5,0 - 9,9	38	6	5	37	- 1
10,0 - 14,9	24	3	2	24	
15,0 - 19,9	5	1	0	4	- 1
20,0 - 24,9	5	1	1	5	0
25,0 <	0	0	0	0	0
Totalt	72	11	8	70	- 2

De fartøyer som i løpet av meldingsårene er slettet av merkeregisteret har fått følgende skjebne:

Ett fartøy på 20,0 meter og ett på 10,6 er kondemnert. Fire fartøy fra 7,2 m. til 8,4 m er ikke lenger i merkepliktig drift. Tre båter mellom 8,4 og 10,6 m. er solgt ut av kommunen, og ett fartøy på 9,7 m. er solgt på tvangsauksjon. Ett fartøy er forlenget fra 17,3 m. til 20,2 m.

Gjennomsnittsalderen på de utgatte farkostene var 25 år. De kondemnerte båtene var henholdsvis 41 og 48 år.

De tilførte båtene hadde en gjennomsnittsalder på 22 år ved registrering. Fem av de tilførte båtene er mellom 5,0 og 7,5 m. og er såkalte maksimalkvotebåter.

Tab.2.2.Fiskeflåten - alderssammensetting.

B.år	Str. 0,0 - 4,9 m	5,0 - 9,9 m	10,0 - 14,9 m	15,0 - 19,9 m	20,0 - 24,9 m	Tot
Før 1930			1			1
1930-39			3			3
1940-49			5		1	6
1950-59		8	1	1	1	11
1960-69		9	2	2		13
1970-79		9	6	1	1	17
1980-90		5	12		2	29
Totalt		31	30	4	5	70
Gj.sn.alder		21	21,5	25	21	21,6 år.

Det er ikke tilført nybygg i 1989 og 1990. Gjennomsnittsalderen på flåten er 21,6 år.

Tab 2.3. Flåteutvikling fra 31.12.83. - 31.12.90.

	1983	1985/86	1987	1988	1989	1990
0,0 - 4,9 m.	1	1	1	0	0	0
5,0 - 9,9 m.	34	39	36	38	32	37
10,0 - 14,9 m.	24	21	21	24	27	24
15,0 - 19,9 m.	6	4	4	5	5	4
20,0 - 24,9 m.	5	6	5	5	4	5
Totalt	70	71	67	72	68	70

Som det går fram av tab.3.3. er flåtestrukturen på Værøy relativt uendret fra utg. av 1983 og fram til i dag. Det har vært en nedgang på 2 fartøy mellom 15 og 20 m og en økning av fartøy under 15 m, slik at båter under 15 m i dag utgjør hele 88 % av flåten.

Til sammenligning fra 1980 var det da 89 registrerte fiskefartøy på Værøy, hvorav 12 over 15 m. Gjennomsnittsalderen på de minste av disse (mellom 50 og 60 fot) var imidlertid høy, nemlig 42,3 år. Gjennomsnittsalderen på flåten totalt var 24,7 år, mot 21,6 i 1990.

Konsesjoner i fiske.

2 kvalfangstkonsesjoner.

Ingen av disse konsesjonene kan benyttes i dag, grunnet stansen i den kommersielle kvalfangsten.

Line er dominerende driftsform. En del driver også med juksa. Øvrige driftsformer: Garn. Not.

Fartøkvoter for torsk i 1990.

Fartøylengde i meter	Ant.	Enhetskvoter	Tonn rund vekt
0,0 - 6,9 m	1	4,3	4,3
7,0 - 7,9 m	4	5,6	22,4
8,0 - 8,9 m	5	7,8	39,0
9,0 - 9,9 m	9	11,2	100,8
10,0 - 10,9 m	16	14,7	235,2
11,0 - 11,9 m	1	21,1	21,1
12,0 - 12,9 m	6	23,3	139,8
13,0 - 13,9 m	2	29,7	59,4
14,0 - 14,9 m	2	37,0	74,0
15,0 - 17,9 m	3	44,8	134,4
18,0 - 27,4 m	2	62,4	124,8
- " -	4	46,8	187,2
	55		1142,4

4 fartøy over 18 m. drev seinotfiske og fikk derfor redusert torskekvote. 6 fartøy over 7 m. kom med på maksimalkvoteordningen. Av disse var 5 eid av fiskere ført på A-listen i manntallet.

FOREDLINGSLEDDET.

Fiskebedriftene.

Pr. 31.12.90 hadde Værøy 12 mottaksanlegg for fisk, fordelt på 9 kjøpere. Tre bedrifter har eksportrett på tørrfisk og saltfisk, mens to andre har gått sammen og dannet Værøy eksportkompani som også har eksportrett på saltfisk og tørrfisk. En bedrift har eksportrett på ferskfisk.

I tillegg er det to større sjølprodusenter.

Råstoff, produksjon og kvantumsutvikling.

Vi skal i dette kapitlet se på utviklingen av ilandført kvantum fisk i kommunen.

Tab.3.1. Ilandført kvantum fisk i Værøy i årene 1980 t.o.m. 1990.
Tonn rund vekt.

	Årstall					
Fiskeslag	1980	1985	1987	1988	1989	1990
Torsk	5107	4059	4730	3176	2267	2142
Sei	1201	290	576	371	186	282
Hyse	531	140	395	459	341	173
Steinbit	5	2	4	16	3	3
Brosme	1459	319	655	483	205	202
Lange		89	181	200	56	117
Uer		58	162	157	30	53
Blåkveite			246	355	71	
Annet	144	30	37	69	15	17
Totalt	8444	4987	6986	5286	3299	3000

Som en ser har det vært en dramatisk nedgang i kvantum i løpet av tiårsperioden. Størstedelen av dette skyldes nedgang i leveringer fra fremmedflåten.

Tab.3.2. Verdi av ilandbrakt kvantum fordelt på fiskeslag for årene 1980 t.o.m. 1990 Angitt i 1000 kr.

	Årstall					
Fiskeslag	1980	1985	1987	1988	1989	1990
Torsk		21.740	50.788	27.342	20.654	22.395
Sei		736	2.534	1.036	444	803
Hyse		489	1.860	1.917	1.565	1.067
Steinbit		5	13	69	10	15
Brosme		1.092	1.211	1.579	538	632
Lange		389	1.526	1.245	834	594
Uer		165	508	513	214	282
Blåkveite			1.792	2.062	112	
Annet		202	426	356	112	175
Totalt	27.470	24.818	60.658	36.119	24.751	25.963

Værøy lineegnesentral.

Værøy lineegnesentral er en sammenslutning av alle linefartøyene i Værøy. Tilskuddsatsene har variert fra kr. 0,05 til kr. 0,10 pr. vatna krok. Perioden hvor det er gitt tilskudd har også variert fra år til år.

Tilskuddet utbetales til mannskap/egnere via høvedsmann.

Fiskerirettlederen er regnskapsfører for sentralen.

Det er oppnevnt en kontrollnemd som skal kontrollere de innsendte egnelister hver måned.

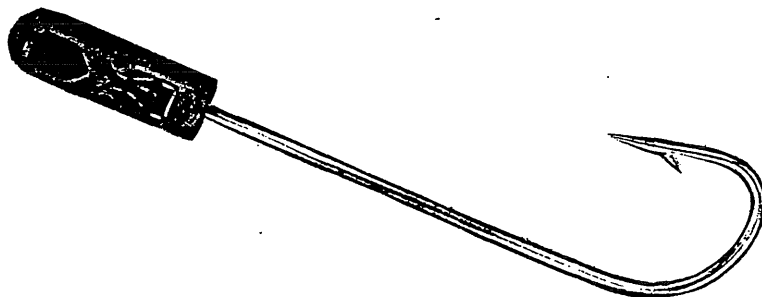
Nedenforstående tabell viser hvordan driften ved Værøy lineegnesentral var i årene 1985 - 1990.

Tab.4.1. Værøy lineegnesentral. Drift i årene 1985 - 1990.

År	Antall tilsl. båter	Antall egnede kroker	Utbet. tilskudd i kr.	Fangstkvantum i kg.	Fangstkvantum pr. 100 anglar
1985	38	5487358	274367,-	995355	18,1 kg
1986	36	5395913	269795,-	844646	15,7 kg
1987	22	987450	29593,-	180865	16,5 kg
1988	24	2288750	173411,-	364269	15,1 kg
1989	29	4425235	358156,-	835901	18,8 kg
1990	29	2578883	283743,-	772484	29,9 kg

Som en ser av overstående tabell, har aktiviteten ved Værøy lineegnesentral gått ned fra 1985. Tallene kan ikke umiddelbart sammenlignes, siden tilskuddsats og tilskuddsperiode har variert fra år til år.

Nedgangen i antall linebåter er ut fra kvalitetshensyn beklagelig, men det ser ut som lineflåten er i ferd med å ta seg noe opp.

FISKEOPPDRETT/AKVAKULTUR.

Sysselsetting i oppdrettsnæringen.

Fiskeoppdrett.

Værøy har i dag to matfiskanlegg for laks; Værøy Laksefarm og Værøy Havbruk.

Værøy Laksefarm drev inntil sommeren 1987 med et konsesjonsvolum på 5000 m³. De utvidet da til 8000 m³, og i 1990 til 12000 m³.

Værøy Havbruk fikk høsten 1986 konsesjon for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret. Konsesjonsvolum 8000 m³. Også dette anlegget ble utvidet til 12000 m³ i 1990.

Begge anleggene er lokalisert til Sørlandsbukta.

Skjelloppdrett.

Det er etablert et østersanlegg med prøvekonsesjon i Breivika.

Sysselsettingen ved de to matfiskanleggene samt skjellanlegget kan anslås til ca. 6 årsverk.

Virksomhet avledet av fiskerinæringen.

På tross av at Værøy er totalt avhengig av fiskerinæringen, er det lite virksomhet som kommer inn under kategorien avledet virksomhet.

Værøy har et slipanlegg, Værøy Slip & Mek.Verksted som i meldingsårene hadde ca. 3 årsverk.

Det er et agnforsyningsanlegg og to regnskapsbyråer.

LÅNE- OG FINANSIERINGSKILDER.

Statens Fiskarbank.

Det ble i meldingsårene ikke søkt om lån til nybygg.

I 1989 var det 21 søknader om likviditetslån. 13 av disse ble delvis innvilget. I 1990 var det 17 søknader om refinansiering/rentestøtte. 10 av disse ble delvis innvilget.

Værøy kommunale næringsfond.

Værøy kommune opprettet i 1986 et næringsfond, hvori det gamle fiskerifondet inngikk. Fondet skal kunne yte økonomisk bistand til fiskeri-, jordbruks-, industri- og servicenæringen som kan skape eller trygge arbeidsplasser samt dekke offentlige allmenne behov. Økonomisk bistand kan ytes i form av lån, etableringstilskudd, garanti for lån, kommunal aksje/andelstegning og plantilskudd.

Siden 1987 har næringsfondet fått statlige overføringer. Staten gir retningslinjer for å gi overføringer til næringsfondet. Bl.a. heter det at det ikke kan gis bistand til primærnæringene. Dette er bakgrunnen for at Værøy kommune opprettet et fond 2 i 1990, som bl.a. skal kunne gi bistand til fiskefartøyer.

TILTAKSPLANER.

Kommuneplanen er ennå under utarbeidelse.

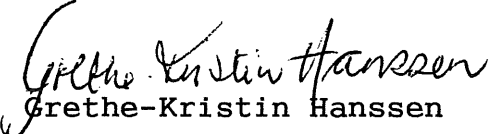
Strakstiltak - biologisk avfall.

En ordning med oppsamling og levering av fiskeavfall og garnfanget sel ble forsøkt gjennomført under Lofotsesongen i 1989. Dette avfallet skulle benyttes til produksjon av tørrfor. Imidlertid gikk en god del hoder til hending, og antallet garnfanget sel var heldigvis lavt, så bedriften som skulle stå for oppsamlingen fant ikke ordningen lønnsom.

Fiskerihavn/småbåthavn.

Mudring og sprengning av fiskerihavna gjenstår fremdeles, slik at denne ikke kan benyttes.

Værøy 12.07.93

Grethe-Kristin Hanssen